

1. Знайомтеся, це Україна

Україна – держава Центрально-Східної Європи. Вона займає південний захід Східноєвропейської рівнини та частину Карпат і Кримських гір. З півночі на південь Україна простягається 893 кілометри, із заходу на схід – 1316 кілометрів. Україна розташована в помірних широтах і має вихід до Чорного і Азовського морів.

Україна має сухопутний і морський **кордон**, загальна довжина якого 7590 кілометрів. Сухопутний кордон країни простягається на 5631 км і довжина морського кордону 1959 км. На суходолі Україна межує з Російською Федерацією, Білоруссю, Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою.

Рельєф України переважно рівнинний. 95% суші становлять рівнини, 5% – гори. Рівнинний ландшафт України поділяється на три пояси – мішані ліси, лісостеп і степ. Україна розташована у двох кліматичних зонах: помірні широти та субтропіки середземноморського типу (південний берег Криму). Гірські райони мають специфічні кліматичні умови внаслідок вертикальної розчленованості та наявності схилів різної крутизни. Загалом Україна належить до країн з помірним кліматом, де чітко простежується зміна чотирьох сезонів протягом року.

Територія Української держави становить 603,7 тис. кв. км, або 5,7% території Європи і 0,44% території світу. За площею вона перевищує такі великі країни Європи як Франція, Іспанія чи ФРН. Завдяки вигідному географічному розташуванню в центрі Європи та розгалуженій мережі авіаційного, залізничного, морського та автомобільного транспорту Україна є транзитною для пасажирів і вантажів різних держав.

Адміністративно-територіальний устрій України складається з Автономної Республіки Крим та 24 областей: Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська.

Спеціальний статус, визначений законами України, мають міста Київ і Севастополь. Всього в Україні нараховується 490 районів, 446 міст, 907 селищ міського типу та 10196 сіл.

Станом на 1 серпня 2016 року чисельність **населення** України становила 42 650 186 осіб (без врахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя). За кількістю населення Україна посідає 5 місце в Європі та 21 місце у світі. На її долю припадає 7,3% населення Європи і 1% населення Землі. Більшість населення (68%) проживають у містах. У сільській місцевості проживають 32% населення України.

Середня густина населення України становить 85 осіб на квадратний кілометр. За густотою населення регіони України неоднорідні. Найгустіше заселена Донецька область – 196 осіб/кв.км, найменш заселена Чернігівська область – 42,3 особи/кв.км.

Державні символи

Згідно з Конституцією України державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України і Державні символи Президента України.

Державний прапор

Державний Прапор України був затверджений Постановою Верховної Ради 28 січня 1992 року і це стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів. Сучасний український прапор походить від герба Галицько-Волинського князівства – золотого лева в синьому тлі, який з'явився в другій половині XIII століття.

Наразі існує багато тлумачень кольору нашого прапору. Поширеним є трактування синього як символу мирного неба, а жовтого – символу пшениці, а тому мирної праці і достатку. Інше тлумачення пояснює жовте як символ Творця, Бога-Отця і взагалі – Вищу Духовність. Синє ж – це все земне, а також свобода вибору, якою Творець наділив свої творіння з надією, що вони не будуть нею зловживати.

23 серпня в Україні щорічно відзначають День державного прапора.

Державний герб

Державний Герб України складається з Малого та Великого Гербів. Малим Державним Гербом України є золотий тризуб на блакитному фоні, затверджений Верховною Радою України 19 лютого 1992 р. Великий Герб України знаходиться ще у стадії розробки. На сьогодні до Верховної Ради України подано кілька варіантів законопроектів.

З найдавніших часів тризуб шанується як магічний знак, свого роду оберіг. Його зображення археологи зустрічали у багатьох пам'ятках культури, датованих першими століттями нашої ери. Перша згадка в літописах про такі знаки належить до X століття.

За часів Київської Русі тризуб стає великокнязівським знаком. Посли київського князя Ігоря (912–945 рр.) при укладанні договору з візантійцями мали свої печатки з тризубами. Київський князь Володимир Святославович (980–1015 рр.) карбував тризуб на монетах, де з одного боку зображувався портрет володаря, а з іншого – тризуб.

Державний Гімн України

Слова Павло Чубинський

Музика Михайло Вербицький

Слова національного гімну “Ще не вмерла Україна і слава, і воля” написав на початку 60-х років XIX століття відомий український поет, етнограф, фольклорист, член Російського географічного товариства, лауреат золотої медалі Міжнародного географічного конгресу в Парижі та Уваровської премії Петербурзької Академії наук Павло Чубинський (1839–1884 рр.). Вірш, уперше надрукований 1863 року, швидко розійшовся в народі, серед інтелігенції, студентів, гімназистів. Певний час його навіть приписували Тарасу Шевченку.

Того ж 1863 р. музику на слова вірша написав талановитий західноукраїнський композитор і диригент Михайло Вербицький (1815–1870 рр.).

Текст гімну

Ще не вмерла України ні слава, ні воля.
Ще нам, браття українці, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Станем, браття, в бій кривавий від Сяну до Дону,
В ріднім краю панувати не дамо нікому;
Чорне море ще всміхнеться, дід Дніпро зрадіє,
Ще у нашій Україні доленька наспіє.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

А завзяття, праця щира свого ще докаже,
Ще ся волі в Україні піснь гучна розляже,
За Карпати відоб'ється, згомонить степами.
України слава стане поміж ворогами.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

2. Відповідайте на запитання.

1. Яка загальна довжина кордону України?
2. Який рельєф України?
3. На які пояси поділяється ландшафт?
4. Який клімат в Україні?
5. Яку територію займає Україна?
6. З яких адміністративно-територіальних одиниць складається Україна, скільки їх?
7. Які міста мають спеціальний статус?
8. Яка чисельність населення?
9. Скільки становить середня густина населення України?
10. Яка область найгустіше заселена та яка найменш?
11. Назвіть державні символи України. Що можете сказати про них?
12. Який із державних символів є найдавнішим? Доведіть це.

13. Назвіть сторони світу.

3. Доповніть словосполучення за допомогою потрібних іменників або прикметників (мінімально 3).

- ◆ державний (-а) 1)..... 2) ..... 3) .....
- ◆ 1)..... 2)..... 3) ..... кордон
- ◆ 1)..... 2)..... 3) ..... клімат
- ◆ 1)..... 2)..... 3) ..... транспорт
- ◆ Адміністративно-територіальні одиниці це:
1) ..... 2)..... 3)
.....
- ◆ 1)..... 2)..... 3) ..... населення

4. Назвіть гіпотези походження назви Україна (за статтею в журналі «Україна»). Яка з них Вам найбільше до вподоби і чому?

5. Перекладіть.

1. Státní znak České republiky ve své dnešní podobě je výsledkem poměrně složitého vývoje, jehož počátek je možno datovat do období 12. až 13. století.

2. V současném rozsahu území je Česká republika vnitrozemským státem ležícím ve Střední Evropě. Sousedí na západě s Německem (délka hranice 810 km), na severu s Polskem (762 km), na východě se Slovenskem (252 km) a na jihu s Rakouskem (466 km).

6. Розгадайте кросворд.

По горизонталі: 1. Державний символ. 2. Що святкують українці 24 серпня ? 3. Сусід України. 4. Obyvatelstvo. 5. Політична форма організації суспільства на окремій території.

По вертикалі: 1. Виявляти повагу. 2. Рівод. 3. Спеціальний . . . .

